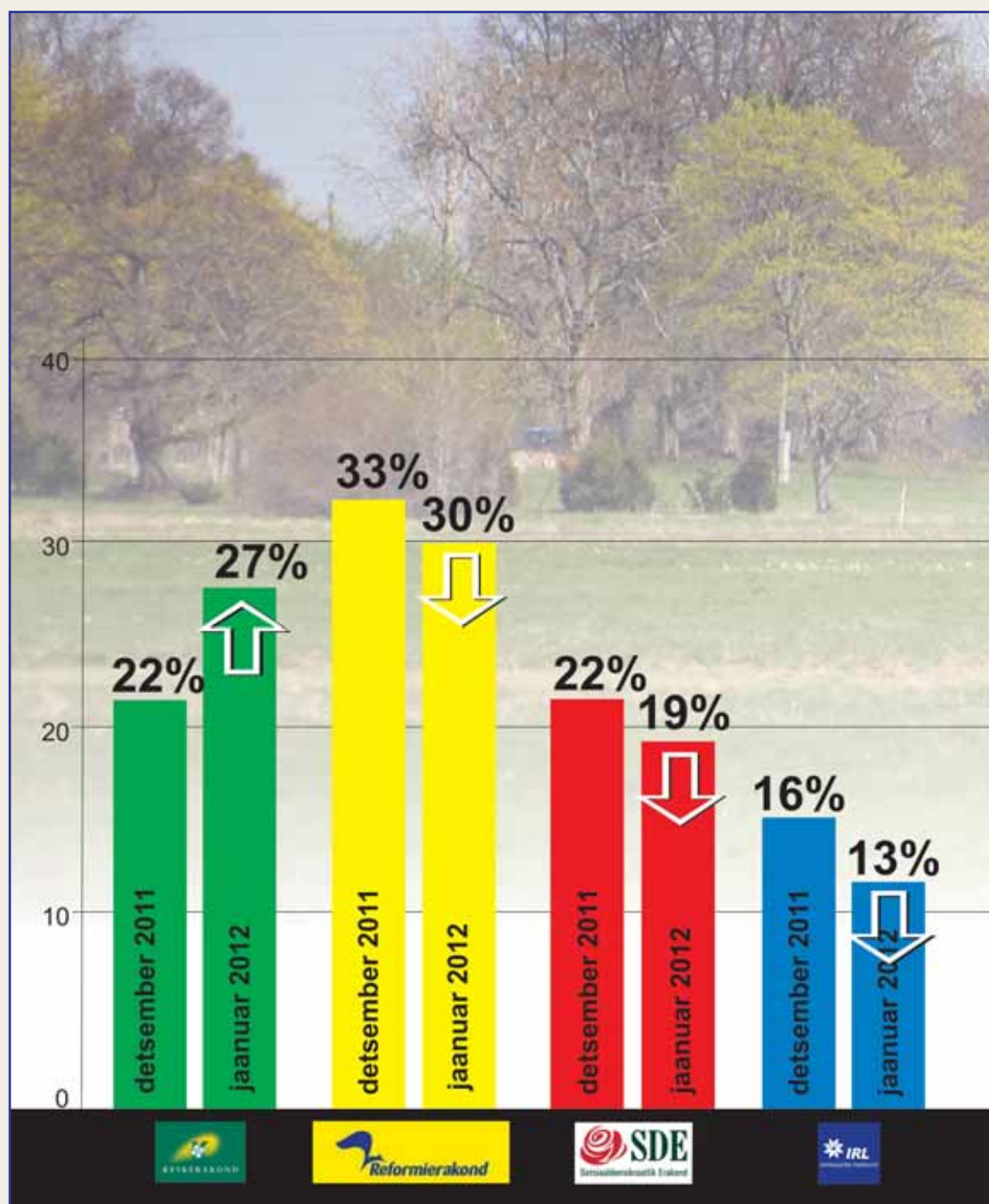

Keskerakonna vastu suunatud skandaalid suurendasid erakonna toetust hüppeliselt

Prokuratuuri ja kapo poolt nn 500-eurose annetuse ja kirja-vahetuse skandaali surutud opositsiooniline Keskerakond suurendas oma reitingut hüppeliselt – erakonna toetus kasvas detsembrikuu 22 protsendilt jaanuaris 27 protsendile. Seejuures on Keskerakond ainus Riigikogus esindatud erakond, kes oma toetust tõstis; ülejäänud kolm – SDE, IRL ja Reform – vähendasid kõik oma toetust 3 protsendi võrra. Küsitluse viis läbi EMOR. Küsitlusperiood sattus Keskerakonnaga seotud skandaalide keskele. Arvatakse, et Keskerakonna varasemate pooldajate meelest olid esitatud süüdistused ebaõiglased ja nad tulid erakonna taha tagasi. 6. jaanuarist alates, kui kapo Keskerakonna kontorit siimaani segasel ettekäandel 18 mehega läbi otsis, on valitsusest sõltumatute meediaväljaannete, netikommentaariumide ja rohkete internetis esinevate poliitikakommentaatorite hinnangud olnud Keskerakonna suhtes ülekaalukalt toetavad ja erakonna vastu toime pandud räige rünnak on enamasti sügavalt hukka mõistetud. Selle informatsiooni valguses pole Keskerakonna tervelt 5-protsendine reitingutõus mingi ime. Valitsusmeedia, kes on ühepoolselt asunud Keskerakonnast rünnakut õigustavale ja Kesknädala meelest silmakirjalikult tänitavale positsioonile, on loomulikult šokeeritud KE reitingutõusust ega pole pidanud seda isegi mitte kommenteerimise, veel vähem analüüsimise vääriliseks. Tasub siinkohal meenutada „valitsusmeedikute“ detsembrikuseid varjamatud rõõmuhoiseid, kui SDE tõusis 22%-ga KE-ga samale pulgale. Pole vist vaja lisada, et Reformi-meedia rõõmustaks ju mitte sotside headuse, vaid Keski nõrgenemise üle. IRL-i langus on ilmselges seoses nende valijat hingepõhjani šokeerinud elamislubade skandaaliga ja erakonna imago täieliku kadumisega enne uue esimehe valimise kongressi. **Kn**

Maruste ja Gräzin kahtlustavad, et kapo rikkus seadusi

Reformierakondlasest Riigikogu liikme Rait Maruste ülikriitiline artikkel kapo tegevusest Keskerakonna kontori läbiotsimisel (27. jaanuari EPL-s) ja Aivar Hundimägi kirjutatud juhtkiri sama päeva Äripäevas muutsid kardinaalselt senise meediavoo (sealhulgas Rahvusringhäälingu) Keskerakonna-vastast suunda ja tõid selle tasakaalukamale, et mitte öelda – mõistlikumale pinnale. Samuti avaldas vestluses ajakirjanikuga oma nõrdimust kapo ebaproportsionaalse käitumise suhtes õigusprofessor ja parlamendisaadik Igor Gräzin (Reformierakond).

URMI REINDE
urmi@kesknadal.ee

Tallinna Televisiooni poliitkommentaaris saates „Vaba mõtte klubi“ 24. jaanuaril rääkis saatejuht, Maalehe ajakirjanik Peeter Ernits skandaalide ebaproportsionaalsest kajas-

tamisest järgmist:

Gräzin: Euroopas jääks Eesti kaotajaks
„Olgu nn „Ansipi režiim“ või mitte, kõik pole sugugi ühte meelt. Rääkisin peaministripartei liikme Igor Gräziniga. Ta oli väga-väga pahane, kui

Maruste

pehmelt öelda, rääkides Keskerakonna peakorteri puistamisest. Ei ole seal mingit

armastust Keskerakonna vastu, aga see, mis seal toimus – ilma manukateta, väidetavalt tuulamine...! Professor ütles, et oleks ta noorem, võtaks ta selle asja ette ja saaks väga rikkaks – Euroopa Inimõiguste Kohtus, ei ole kahtlustki, Eesti riik jääks kaotajaks.“ Ernits lisas, et järelikult ei mõtle kõik ühtemoodi, ja et „sellest enam ei räägita, aga see oli väga räige“. Kui Kesknädal võttis ühendust Gräziniga ja küsis üle, kas me saime temast ikka õigesti aru, vastas Riigikogu Reformisaadik, et ta jääb tõesti TV-ees tris vahendatud sõnade juurde. 27. jaanuaril avaldasid pea-

Gräzin

voolu arvamusest (mida kõrgeimast võimustruktuuridest meediale peale suruti)

erinevat arvamust nii endine Riigikohtu esimees ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik, nüüd Riigikogu põhi-seaduskomisjoni esimees Rait Maruste kui ka Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi. „Kui keegi tooks mulle Keskerakonna peakontorit leitud poliitiku ja praeguse kõrge euroametniku Hannes Rummu e-posti väljatrüki, siis loeksin kindlasti neid kirju. Võimalik, et otsustaksin osa neis sisalduvast infost avaldada.“

Loe edasi lk 3

Juhtkiri

Keskerakond, näita jõudu, mitte jõuetust!

TOOMAS PAUR

Mõtlev keskerakondlane Lõuna-Eestist

Olgugi et Keskerakond on kogu teise iseseisvusaja jooksul pidevalt nautinud valijarahva suurt poolehoidu, on nn valged jõud võtnud ikka ja jälle "poliitilise vastutuse". Kui ükskõik milline Keskerakonna liige on oma käega kirjutanud erakonda astumise avalduse, siis tähendab see, et ta tunnistab oma erakonna programmi, mis on erakonna nurgakivi. Kui meie liikmed ei taha seda ei tunnistada või ei pea seda õigeaks, siis kaotab Keskerakond oma mõtte, näo ja teo. Meie erakonna jaoks on oluline tugev, õiglane, inimkeskne riik. Keskerakond loodi, on olnud ja jääb õigluse parteiks, olles tänases Eestis ainus, kes seda nii otsesõnu väljendab.

Keskerakonna augustikongressil kandideerisid esimeheks Edgar Savisaar ja Jüri Ratas. Mõlemad olid delegaatidele tuntud-teatud kauaaegsed edukad poliitikud. Nii Savisaar kui ka Ratas esitasid delegaatidele läbimõeldud ja -analüüsitud programmi. Mõlemaid kuulati suure tähelepanuga, nende seisukohtade üle diskuteeriti ja delegaatide enamus leidis, et Savisaare sõnum vastab suuremal määral ootustele Eesti riigi ja ka erakonna enda tulevikust. Keskerakonna 13. kongress tegi otsuse, et Savisaar on kaks järgmist aastat esimees. See oli märk erakonna demokraatlike traditsioonide jätkumisest. Erakonna programm ehk tegevusjuhised, mille kongress heaks kiidab, määrab aga suuna, kuhu kavatseme riigi ja rahva elukorralduse juhtimisel välja jõuda.

Jah, nagu nägime, oli neid, kes delegaatide enamuse otsusega nõus pol-

KESKMÕTE: Senisel kursil seilates võib Eesti-nimeline laev muutuda viirastustelaevaks, mis veel vaid inertsi edasi kulgeb.

nud. Aga asjaolud kujunesid nii, et kehtima pidi reegel: vähemus peab alluma enamusele. Erakond ei ole saunaklubi, kus igaüks võib hommikust õhtuni oma isiklikku puntratantsu esitada ja ainult endale meeldivaid sõnu sättida, kuidas keele pikkus lubab. Erakond on distsiplineeritud kooslus, kus tuleb olla salliv ja hooliv ka oma kaasliikmete suhtes. Kuidas me saame täie jõuga, täie tõsidusega kaasa lüüa kogu Eesti käekäiguga, kui samal ajal eirame Keskerakonna põhikirja ja täidame hoopis mõne teise erakonna programmi?! Sellise käitumisega leppimine muudab Keskerakonna nõrgaks ja jõuetuks. Sellest on ilmselgelt huvitatud meie konkurendid.

Eestlaste tuleviku ja heaolu määravad valitsusi moodustanud erakondade poliitika ja nende poliitikast lähtuv majandus. Mida enam puhast poliitikat, seda vähem ruumi jääb majanduspoliitikale. Riigikogusse on alles jäänud neli erakonda. Reformierakond on saanud aastate jooksul rahvalt enim mandaate. Seega on nad olnud meie aurualeval peaauglikult nii kapteni kui ka tüürimehe rollis. Teised kolm on täitnud vaheldumisi poosmani ja madruse kohustusi või olnud tavalised reisijad, kelle märkusi ja soovitusi kapten küll arvustab, aga ei arvesta. Selleks et teisi ettepanekuid arvestataks, peab kapten vahetuma.

Meie riigis on atra seatud ja purjeid paigutatud vaata et pea terve inim põlve, üle 20 aasta. Siit võib teha järeldusi, kuidas on laeva tüüritud ja kas ollakse juba vabas vees või seigeldakse endiselt karide vahel. Mis on need viidad, mis annavad märku meie oletatavast kursist?

* Elanikkond on vähenenud veerand miljoni võrra ja riigist on lahkunud põhiliselt töövõimeline osa.

* Töökohtade arv on vähenenud 800 000-lt 500 000-le.

* Elanikkond on vananenud 10–15 aasta võrra.

* Maapiirkonnad tühjenevad raugematult.

* Sündimus on vähenenud ja prognooside järgi väheneb jätkuvalt 4000–5000 lapse võrra aastas (keskmise Eesti linna jagu).

Mõtlemata paneb, et senisel kursil seilates võib Eesti-nimeline laev muuta viirastustelaevaks, mis veel vaid inertsi edasi kulgeb. Keskerakond peab nende protsesside pööramiseks jõuliselt sekkuma riigi poliitikasse – seda aga ei saa teha, kui osa erakondlasi peab õigemaks lüüa palle pidevalt oma väravasse. See on mitte lihtsalt oma erakonnast, vaid juba oma riigist mitte hooliv tegevus.

NÄDALA NUPUD

Siret Kotka: miks Mikser pahandab Savisaarega?

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna (SDE) esimees Sven Mikser kinnitas 24. jaanuaril Delfile, et SDE ei lähe kunagi väiksemaks partneriks valitsusse, mille moodustab Edgar Savisaare juhitud Keskerakond; samas ei välista ta koostööd Savisaare-järgse Keskerakonnaga.

“See, kas sotsid oleksid valmis võtma tulevase koalitsiooni väiksemaks partneriks Edgar Savisaare juhitava Keskerakonna, on puhtalt teoreetiline küsimus,” ütles Mikser Delfile. “Kuna selleks ajaks, mil sotsid moodustavad valitsuse, ei ole Savisaar ülisuure tõenäosusega enam Keskerakonna juht.”

Vastates Delfi küsimusele, kas võib juhtuda, et, valides 2013. aastal kohalike omavalitsuste valimistel või 2015. aasta Riigikogu valimistel Sven Mikseri, saab valija hoopis Edgar Savisaare, kinnitas Mikser: “Ei saa. Ei saa ka Ansipit.”

Samas rääkis Mikser, et kindlasti ei välista sotsid koostööd Savisaare-järgse Keskerakonnaga, kuivõrd paljudes sotsiaal-majanduslikes küsimustes on sotsiaaldemokraatide ja Keskerakonna vaated suhteliselt lähedased.

Tallinna abilinnapea nõuniku, Keskerakonna arendus-

sekretäri Siret Kotka (pildil) sõnul tundus Sven Mikseri avaldus niivõrd sulepeast välja imetud, et pani kohe mõtlema: „Millest midu suhteliselt tasakaaluka Mikseri selline enesest väljaminek? Arvan, et põhjuseks on Jaak Alliku enne seda ilmunud mõtteavaldus, kus sotsiaaldemokraat esineb keskerakondlaste, sealhulgas ka Savisaare suhtes positiivselt ja sõbralikult.“

Kotka sõnul ei saa Mikseri sõbrad „valgete jõudude ridadest“ seda talle lubada. Ansip ja Laar võivad kohe küsida: mis Pihli vigurid need sotsidel jälle on päeva-valgele tulnud? „Nüüd oligi Mikseril vaja kiiresti näidata, et nemad on ikka tublid parempoolsete sõbrad edasi ja mingi Alliku veidrus tuleb lihtsalt ära unustada,“ ütles Kotka.

Tema sõnul räägitakse ka teisest põhjusest, miks Sven Mikser nii ägeda avalduse tegi. „Keskerakonna sisepositsiooni käsi ei käi kõige paremini, nad vajavad tuge, ja nüüd sirutas Mikser neile sõbrakäe. Selleks, et Laanet saaks öelda: vaadake, kuidas meid kõik toetavad, ja toetaksid veel kõvemini, kui seda Savisaart ees ei oleks,“ märkis Kotka.

See, kui kaua Keskerakond talub sisemist õõnestustööd, millele Mikser & Co omalt poolt hoogu lisab, sellele peab Kotka sõnul partei ise vastuse leidma.

Mailis Reps valiti Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee ALDE grupi peasekretäriks

Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee liige ja Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni aseesimees Mailis Reps (pildil) valiti esmaspäeval, 23. jaanuaril Strasbourg'is alanud Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (ENPA) istungjärgul Liberaalide ja Demokraatide Ühenduse Euroopa Eest (ALDE) grupi peasekretäriks. Peasekretär täidab ühtlasi grupi presidendi asendaja kohustusi.

„Mul on väga hea meel, et ALDE liikmed usaldasid mulle peasekretäri ametikoha,“ märkis Reps. „Eestile on väga oluline olla esindatud erinevates Euroopa organisatsioonides – mida kõrgemal tasemel, seda parem.“

ENPA on üks Euroopa Nõukogu kahest peamisest organist, mis koosneb 47 riigi parlamendidelegatsioonidest. ALDE on ENPA-s esindatud 91 liikmega.

Vitsut: koolireform pingestab omavalitsuste suhteid riigiga

Riigi ja kohalike omavalitsuste niigi teravnenud suhteid pingestab Tallinna volikogu esimehe Toomas Vitsuti (pildil) hinnangul kavandatud koolireform veelgi. Ta ütles „Hariduskonverentsil 2012“, et koolireformi kavandajad kipuvad eirama kohalikke vajadusi ja reaalsust.

„Olukorras, kus enamik põhikoole Eestimaal on vähem kui 100 õpilasega, leiab meie riigi poliitiline juhtkond, et niisuguste koolide ülalpidamine on raharaiskamine. Aga milline peaks siis olema õpilaste arv, et meie riigis „tasuks“ veel kooli säilitada?“ küsis Tallinna linnajuht, lisades, et ennekõike tuleks lähtuda sellest, mida head toob selline koolireform lastele ja nende vanematele, aga ka tervele Eestile ja meie tulevikule.

Vitsuti hinnangul on pingeid kohalike omavalitsuste ja riigi suhtes püütud kujutada keskerakondliku Tallinna linnavõimu probleemina riigivõimuga suhtlemisel, kuid see on päevapoliitiliselt motiveeritud väärkäsitlus.

„Tallinn pole kindlasti ainus omataoline, aga ta on suurim ja seda silmapaistvam, mistõttu siinsed probleemid kas ongi suurimad või puhutakse need suuremaks. Etteheiteid riikliku poliitika suhtes kostab paljudest Eesti omavalitsustest, ning haridusvaldkond on vaid üks ja ilmselge näide diametraalselt erinevast lähenemisest ja põhimõttelisest vastuolust riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel,“ sõnas Vitsut.

HIIBUSE NÄDAL

IRL VALIS ENDALE UUE ESIMEHE URMAS REINSALU

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetuse käsikirja ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Savisaar: Miks endised keskerakondlastest siseministrid hoiavad suu kinni?

Kesknädal trühib ära Keskerakonna esimehe Edgar Savisaare kirja Keskerakonna liikmetele, mis avaldati partei siselistis:

„Lugesin 27. jaanuari Eesti Päevalehest riigikogu põhi-seaduskomisjoni esimehe Rait Maruste mõtlemapanevat artiklit „Prokuratuur, kapo, saadikuvabadus“ (mis tänaseks on saanud EPLi veebis veelgi selgema pealkirja: „Kas prokuratuur ja kapo suudavad tõrjuda mõjuvõimu ärakasutamise kahtlustusi?“) ja soovitan seda teilegi. Lugeses tabasin end mõttelt – miks küll selliseid kirjutisi ei tule Keskerakonnast? Rait Maruste esitleb ju fundamentaalseid seisukohti ja kriitikat järelevalve kohta õiguskaitseorganite üle.

Kõigepealt juhib ta tähelepanu „väga rasketele ametialastele seaduserikkumistele kaitsepolitseis, kus ametiaurüüste on olnud erakordselt raske ja pikaajaline ning korruptiivsed summad mitme suurusjärgu võrra suuremad“. Tegelikult on põhjust muretseda selle üle, et laialdane korruptsioon õiguskaitseorganites taandatakse nn Põdra üksikjuhtumiks, mis omakorda miksitakse kokku elamislubade skandaaliga, milles samuti midagi välja ei tule. Sellest, mis toimub uurimise ja kapo ning mitte ainult seal, vaid ka riigiprokuratuuris ja rahapesubüroos tegelikult, ei tea avalikkus ju suurt midagi. Ning need küsimused on jäetud täielikult ametnike meelevalla. Miks

vaikitakse poliitilisest vastutusest? Miks ei ole siseminister Ken-Marti Vaher käsitlenud neid küsimusi sama jõuliselt nagu teeb seda Rait Maruste?

Teiseks tõstab Maruste üles küsimuse Keskerakonna peakorteri vastu läbi viidud „massiivsest politseioperatsioonist, kus osalesid kümned kapo töötajad“ (minu teada kuni 40 inimest!), mida Maruste võrdleb „Valgevene tegemisega“. Ta juhib tähelepanu sellele, kuidas on rikutud inimeste põhiseaduse-järgset kaitseõigust, eraelu-, omandi- ja sõnumivabadust ning sekutud ka parlamendiliikme sõnavabadusse. Seoses sellega tõstetakse artiklis küsimus „selektiivsest lähenemisest ja/või mõjuvõimu ärakasutamises“ politsei ning prokuratuuri poolt.

Kui võidakse olematu põhjusega jõhkralt läbi otsida riigi peamise opositsiooni- partei kontor ja parlamendiliikme kodu, siis pole Eesti ühiskonnas keegi kaitstud omavoli eest. Kui täna käituti nii Keskerakonnaga, siis homme võidakse samamoodi käituda igahüega meist. See ei ole opositsiooni ega koalitsiooni küsimus. See ei ole päevapoliitiline ega parteipoliitiline küsimus. See on demokraatliku riikluse küsimus, ja just sellele asjaolule

juhib ka Rait Maruste tähelepanu.

Mulle jääb ka arusaamatuks, miks on nendest teemadest vaikides mööda läinud keskerakondlastest endised siseministrid. Kalle Laanetil Riigikogu õiguskomisjoni aseesimehena on ju selleks paguneid piisavalt; ta ei ole ju kaugeltki parlamendi lihtliige, nagu teda mõnikord avalikkusele esitletakse. Tal on kogu opositsiooni kõige kõrgem positsioon selles valdkonnas. Hämmastav, kui kiiresti suudavad reageerida Keskerakonna selle valdkonna eksperdid nt ilutulestiku küsimustele, aga siis kui põhiseadus säriseb lausa kahest otsast, siis hoitakse suu kinni. See küsimus käib mitte ainult keskerakondlaste kohta, ka sotsiaaldemokraadid ei ole poliitiseiõudude demonstratiivsest kasutamisest Keskerakonna vastu midagi sõandanud öelda.

Küsisin ühelt parlamendisaadikult: miks vaikitakse? Mulle tuletati meelde: kui Riigikogu liige Jaanus Rahumägi sõandas Kapo kohta midagi kriitiliselt öelda, siis varsti ujus päevavalgele tema rikkalik elamine Vahemere ääres, ja sellest kõlises kogu Eesti ajakirjandus. Mulle tuletati meelde ka seda lugu, kui keskerakondlik Tallinna linnavalitsus sõandas televisioonis näidata videot Kapo ametnike varjatud sissetungist linnavalitsuse hoonesse. Pärast seda sagesen märgatavalt korruptsioonijuhtumite afiseerimine

Seppik

Varek

Laanet

VAIKIVAD: Miks kirjutab õiguskaitseorganite tegevusest ja teistest Keskerakonda puutuvatest asjadest reformierakondlane Rait Maruste, aga vähemalt kolm Keskerakonda kuuluvat endist siseministrit hoiavad suu kinni? Ja vastupidi, kui nad Marustega nõus ei ole, siis öelgu ka seda välja.

Tallinna linnavalitsuses, nagu oleks meid tahetud karistada jultunud käitumise eest. Kas Lavrenti Beria ajad tulevad Eestisse tagasi?

Aeg on hakata rääkima „Põdra juhtumist“ täies ulatuses, mitte ainult kui ühe mehe lugu. See käib ka nende keskerakondlaste kohta, kellele toimunud, allkirjutatuna võrreldes, hoopis parem ülevaade ja teadmine. Kui nad jagavad Maruste seisukohta, siis miks nad on sellest vaikinud? Miks kirjutab nendest asjadest reformierakondlane Rait Maruste, aga vähemalt kolm Keskerakonda kuuluvat endist siseministrit hoiavad suu kinni? Ja vastupidi, kui nad Marustega nõus ei ole, siis öelgu ka seda välja.

Avaliku arvamuse viimane küsitlus näitab Keskerakonna reitingu olulist tõusu. Küsitlus näitas, et rahvas teab, mida Keskerakonnast ja tema juhtimisest arvata, aga mõned poliitikud ajavad ikka oma joru. Kas nad tahavad sellega sundida peamist opositsiooni- parteid klammerdumagi ainult oma sisekõrvalduse külge, jättes tähelepanu alt välja selle, mis riigis tegelikult toimub ja mille pärast inimesed muretsuvad?

Teen Keskerakonna volikogu esimehele ettepaneku kutsuda lähemal ajal kokku Keskerakonna volikogu ja võtta need küsimused seal üles. Töötada volikogul välja Keskerakonna seisukoht,

võttes aluseks Rait Maruste artiklis esitatud teesid. Tuleks ka teisi erakondi üles kutsuda liituma selle positsiooniga, sest kahtlemata on sellel laiem tähendus, kui esimesel pilgul võib paista.

Lugupeetud keskerakondlased, ootan Teie seisukohta.“

Toimetusest: Edgar Savisaar oli Eesti Vabariigi siseminister 12. aprillist – 10. oktoobrini 1995. Hiljem töötasid siseministrina keskerakondlastest veel Ain Seppik, Toomas Varek ja Kalle Laanet.

Maruste ja Gräzin kahtlustavad, et kapo rikkus seadusi

Algus esilehel

Otsust tehakse ei lähtu ma kirjade minuni jõudmise viisist, vaid sisust. Nii käitun ka kõigi teiste poliitikute isikliku kirjakaasti väljaprindiga,“ kirjutab Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi artiklis „Varastatud info on ajakirjanduse lahutamatu osa“. Ta lähtub oma otsuse tegemisel kõige elementaarsemast, pidades õigeks materjali avaldamist, kui see pakub üldsusele huvi.

Maruste: IRL-i skandaalis võib kahtlustada suurt korruptiivset tulu Maruste kirjutab Eesti Päevalehe artiklis „Kas prokuratuur ja kapo suudavad tõrjuda mõjuvõimu ärakasutamise kahtlustusi?“ esmajoones ka IRL-i elamislubade afäärist, mida muu meedia püüab pingsalt tahaplaanile suruda. Maruste ütleb: „Elamislubade skandaalis võttis asjassepuutuv erakond kiiresti hukkamõistva positsiooni ning päästis sellega suuresti, vähemalt eetilises plaanis erakonna näo, kuigi löök erakonna väärtustele oli raske. Ühe erakonnaliikmest võtmetegija kiire tagasi-

astumine olises olukorras ainuõige. Kuid see samm ei anna veel selget vastust küsimustele, mis ikkagi ja kuidas toimus. Kahtluse all on isiklik kasusaamine positsiooni ära kasutades, avaliku võimu kasutamise võime ning väga suure summas korruptiivne tulu, mis ohustavad nii sise- kui ka välisjulgeolekut. Juhtunu kaalu näitas kas või asjaolu, et antud teema ületas televisioonis Euronewsi uudisekõnne. Õiguskaitseorganid, sh prokuratuur, on võtnud jälgiva positsiooni. Asjaolude väljaselgitamine on jäänud (jäetud?) peatselt moodustatava riigikogu uurimiskomisjoni ülesandeks.“

Maruste see seisukoht tõestab ilmselgelt, et Reform on mures oma võimupartneri korruptsiooni sügavuse pärast – ja ka sellepärast, et me ei tea selle ulatust. Ega saagi teada, kuna õiguskaitseorganid vaid „jälgivad“. Keskerakonna-vastase rünnaku kohta kirjutab Maruste: „Kahe teise erakonna riigikogulasest liikme väidetav mõjuvõimuga kauplemine 500–600(?)-eurose annetuse vastuvõtmise ja haldusorgani

mõjutamisena vallas masiivse politseioperatsiooni, kus osalesid kümned kapo töötajad. Tunde kestnud läbiotsimises kahtlustatavate töö- ja elukohas võeti hulgi ära dokumente ja arvutid.“

„Läbiotsimine on tugev põhioiguste riive. Kas rakendatud abinõud ja nende intensiivsus olid proportsionaalses suhtes taotletava eesmärgiga?“ küsib Maruste.

Läbiotsimine kodus või erakonna peakontoris?

„Ja veel – üks asi on otsida läbi füüsilisest isikust erakonna peasekretäri kodu, teine asi on läbi otsida riigi suurima opositsioonierakonna kogu keskkontor. Massiivne ja jõuline politseioperatsioon suhteliselt lahja ametliku kahtlustuse pinnalt opositsioonierakonna suhtes võib kergesti näida „Valgevene tegemisena“. See sobitub raskesti Eesti kui demokraatliku õigusriigi kuvandiga,“ on Maruste oma võrdluses kujukas.

Nn mõjuvõimuga kauplemise kohta arvab Maruste, et „mida iganes me ei arva Keskerakonnast, tema meetoditest, poliitikat ja üksikutest poliiti-

kutest, ei vabasta see meid demokraatliku õigusriigi reeglite ja põhimõtetest“.

Saadikupuutumatuses kohta ütleb õigusteade, et „Põhiseadus sätestab riigikogu liikme puutumatus. Kui saadik neid privileege pole, võib tema mandaat kergesti muudatada sisutühjaks. Näiteks võttes ettekäändelise kahtlustuse põhjal parlamendiliikme(d) oluliste hääletuste ajaks vahi alla, võib paraliiserida kogu parlamendi või isegi muuta poliitilist võimavahekorda. Seekord ei olnud õnneks tegu vahistamisega. Kuid ka vahistamiseks ei ole vaja praegu kehtiva regulatsiooni põhjal seadusandja luba, vaid selle otsustab peaprokuröri taotlusel õiguskantsler.“

Samuti tuletatakse Maruste meelde, et täna kehtiv regulatsioon ei näe läbiotsimiseks ette mingit luba ega erikorda, selle otsustavad organid ise nagu igal muul juhul.

Lõpetuseks küsib endine Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtunik: kas prokuratuur ja kapo ikka täiel määral mõistavad endale võetud vastutuse suurust?

„Kas nad suudavad veenvalt tõrjuda kahtlustusi selektiivsest lähenemisest ja/või mõjuvõimu ärakasutamisest või sellega manipuleerimisest? Kas nad suudavad hoida delikaatset tasakaalu täite- ja seadusandliku võimu vahel ning toimida seejuures kõiki õigusriikluse norme ja printsiipe arvestavalt? Soovin, et see nii oleks. Kuid selles veendunud ma veel ei ole.“

Võimsad lugejate kommentaarid

Tegelikult oli esimene, kes katkestas peavoolumeedias kaks nädalat kestnud Keskerakonna materdamise, hoopis Eesti Päevalehe ajakirjanik Raimo Poom (23.01), esitades seni vastamata küsimusi asjaolude kohta ja pannes kahtluse alla juhtunu seaduslikkuse kirjutises „Toobali skandaali must-valge ja hall“. Raimo Poom on Suurbritannia Eesti saatkonna endine poliitika- ja pressiametnik ning küllap on temagi pilk euroopa-likum kui kodukootud „keskviikamise trend“ seda eeldab. Ja lõpuks, kõiki eespool tsiteeritud autoreid ja lugusid täiendavad väga teadlikud ja

juulge kommentaarid, mille lugemine võiks olla kasulik igale inimesele, kes muretsseb Eesti kui õigusriigi ja Eesti kui poliitiseiiri vahekorra pärast. Näiteks üks küsimus, mis kõlama jääb, oli see: miks tuli nii kõrge õigusteade liikusega inimele nagu Rait Maruste oma kahtlustega välja seda-võrd kaua pärast skandaali puhkemist?

Ühe vastusena pakutakse, et esitaks, IRL-i elamislubade skandaal ületas paljude ülemaailmsete uudistekanalite künnise, ja võib-olla oodatakse välisriikides nüüd, mida Eesti koletu julgeolekuhoor paraliiseerimiseks ette võtab. Samuti peab riiklike jõustruktuuride ülereageeritud rünne Euroopa Liidu liikmesriigi Eesti suurima opositsioonijõu peakorteri vastu kaasa tooma Euroopa struktuuride huvi ja andma vastuse küsimusele, miks Eestis „etendati“ Põhja-Koread, Venemaad või Ukrainat. Ning miks selle kiit- sid heaks Eesti president, parlamendispriker ja peaminister?

Partei „kilp ja mõõk” on

Tänasele realugejale ei ütle uhke metafoor „partei kilp ja mõõk” enam kuigi palju. Ent Toompeal peaaegu kolmandiku Riigikogu saalist hoivanuile peaks see olema seotud elavate, mõnele ilmselt isegi soojade mälestustega. Teistele aga meenutan, et seesinane tunnulause seisis kunagist NSV Liitu valitsenud partei ustavate abimeeste – KGB töötajate – rinnamärgil. Reakodanik tunneb partei ja mõõga liitude uue tugevnenemise ees end väga halvasti.

REIN RUUTSOO
Tallinna Ülikooli õppejõud

Ajalugu kipub ennast laiemaltki parodeerima. Teatavasti lubas tollanegi valitsev partei mitte vähemat, kui viia meid Euroopa viie rikkama riigi hulka. Kuid lubatud tähtaeg venis algul kümne, siis kahekümne aasta peale, ja lõpuks asendati see lubadus „toitlusprogrammiga”. Ka juba siis teadlikult petturlik loosung lõpuks viis algul kümnendiku rahvast ja seejärel juba kogu rahva prügikastide juurde kartulikoori sööma.

Samas ilmnes ilmne seaduspärasus: mida viletsamaks olukord läks, seda väledamalt liikus käsi, mis hoidis valitseva partei mõõka. Karl Vaino ja Karl Kortelainen võisid aastal 1984 raporteerida, et „teisitimõtlejaid” Eesti NSV-s enam pole. Minugi taskusse (mitte küll lauale) püüti sokutada kompromaati, et siis mind „asitõendiga” kinni võtta. Eks kõik tule lõpuks välja ja kindlasti ka tänased veel hämarad lood ei jää uttu igaveseks. Täna tean, et tollase provokatsiooni korraldajaks oli Tartu KGB ülem major Anti Talur, kellele lubati alam-polkovniku kuppe. Repre-seerimisettekäänete leitiamine oli sama fantaasiavaene (kordab lähedast malli). Provokatiivne süüdistuskõlas: „valuuta ebaseaduslik vahetamine”. Majorit aga huvitasid hoopis minu tuttavad. Ainult siis, kui näis, et midagi ei õnnestu välja pigistada,

„meenused” majorile taas minu ebaseaduslikud 15 Soome marka.

Ka ülejäänud võttestik – diskrediteeriv propagandakära – on väga tuttav. Minu baptistist isa koguduse presbüterit diskrediteeriti ajalehes (tollal oli selle nimi „Rahva Häääl”) „deklareerimata tulu” saamisega. Vaimulik olevat saanud matusetalituse eest tasu (summat ma ei mäleta), ütleme, 600 rubla, aga vaid 500 „läbi kandnud”. Vastulause, et mees matist tuttavat ja tegi seda hoopis ilma mingi tasuta, „rahva hääält” tegev ajaleht muidugi avaldada ei võtnud. Erialakeeles nimetakse neid võtteid „aktiivseteks meetmeteks” ja need moodustavad kõikide sedaliiki teenistuste töö lahutamatu osa. Meedia ja eriteenistuste kokkukasvamine võimude tegude õigustamiseks on vähemalt Läänes hästi sedastatud tõsiasi. Muidugi, iga võrdlus lonkab. Lugesin äsja Lagle Pareki mälestusi. Seadusekohaselt anti talle võetuse kohta paber, mille Parek on oma mälestustesse fotokoopiana lisanud. Parek polnud muidugi parlamendisaadik, vaid lihtne muinsuskaitseametnik. Eelkäijate vigu paljastavate jälgede jätmisel ei maksaks

vanu vigasid korrata.

Valguskiir pimeduses

Nii võiks lühidalt kokku võtta Eesti Päevalehes (27. jaanuar 2012) ilmunud Rait Maruste artikli tähenduse. Selle sõnum on lihtne: elame riigis, mis väga meenutab (kaitse)politsei riiki. Tosin aastat Euroopa struktuurides õiguse eest seismine pole ilmselt lasknud Maruste õiglustundel hääbuda ja post-kommunistlikel arusaamadatel võitu saada. Quantanamo jälitajate kolleegide täiendkoolitused on andnud nähtavasti ühe teise karastuse. Kuid see, et „julged mehed” on väljumas seaduse kontrolli alt, ei tähenda, et neil pole pere-meest. On küll! Ilma korraldava „katusega” ei võeta reeglina riski lasta end avalikult häbistada. Aga ehk tahab keegi iga hinna eest kapteniks saada? Müüdavus, kauakestunud moraaliit jne, mida sedastab ka Maruste, on omavolitamise medali teine pool. Iseenesest pole see Maruste analüüs uudis. Vandeadvokaadid on korduvalt osutanud õigusriklusega ühendamatutele tõsiasjadele. Küsimus on aga selles: kellele on kasulik, pehmelt öeldes, kõikelukava „ebamäärasuse” kestmine? Uus on aga see, et esimest korda

on vägivald seostatud Keskerakonnaga ega püüta veenda, et Savisaar jälle simuleerib ohvrit.

Kaks kümnendit Lääne arenenud demokraatias ajakirjanikuleiba teeninud Ahto Lobjakas on korduvalt osutanud, et opositsiooni mahasurumine poliitiliste meetoditega peaks olema taunitav. Helikopterist raskekuulipildujatule avamine kodanike pihta (nagu sõnastas selle Sven Mikser) pole vist ikka õigusriiklik. Et „julgete meeste” tegevus on ohtlikult diskrediteerinud neid, kes peaksid meie õigusi ja vabadusi kaitsma, on kõigile, kes ei seisa valitseva partei valguses (või pimeduses), olema ju selge (sellele viitas ka Raimo Poom). Eesti riikluse usutavust ja kodanike usaldust on minu arvates juba rängalt kahjustatud, ja selle eest kannab vastutust käskude andja! Peavoolumeedia (Rahvusringhäälingu televisioon) muidugi veenab vaatajat iga hinna eest, et peasüüdlane riigiasutuste diskrediteerimises on vägistatu, s.t Keskerakond. Postimehes, mille „peremees” on teenekas KGB käsiline Mart Kadastik, on see ootuspärane. Kadastik pole mitte ainult Ansipi lähedane võitluskaas-

lane EKP päevilt, vaid ka tänane lähikondlane. Kui aga argumentidest puudu jääb, siis lastakse meediakspert prof. Kaja Tamperel lihtsalt deklareerida: „Usun KAPO-sse!” (Meenutan ETV-le, et ekspertide roll pole usukuulutus, vaid argumentide esitamine. Eesti Päevaleht näib õnneks olevat teatava sõltumatu seaduse säilitanud.)

Kuidagi ei saa jätta küsimata: miks see, mis on päevselge Reformierakonda kuuluvale Marustele, kes ilmselt läheb vastuollu partei peajoonega (EKP-s nimetati seada ka parteidistsipliiniks), pole teistele probleemiks? Eriti hämmastav on tõik, et (kui otsustada tema sõnavõttude alusel) solidariseerub endine poliitsei-peakik Kalle Laanet, keda ei saa ju kahtlustada asjatundmatuse, mitte Marustega, vaid pigem Ansipiga.

Kas ENSV on tagasi?

Aastavahetuse-televisiooni ühe menukama klipi (oli ETV „Tujurikkuja”) kommenteerivad keskendusid püüdliselt Haloneni rolli analüüsimisele. Lõpuks oli tema ju südamlikum kuju ja klobimiseks ohtu. Kibedavõitu sketši peategelaseks oli aga rahvariietes maskeerunud tolgus, kes meenutas väga üht kodumaist

Nihked ühiskonnas pingestavad valitsust

Viimane uudisteagentuuri BNS tellitud arvamusuuring näitas Keskerakonna jõulist tõusu ja Reformierakonna usalduse langust. Teine oluline märk on see, et esimest korda üle pikkade aastate on parempoolsete blokk moraales vähemuses.

JAANUS KARILAI
Haapsalu linnavolikogu esimees

Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide (SDE) reitingupunktid on tõusnud 47 protsendini ning IRL-i ja Reformi toetamine on kukkunud 43 protsendile. See tähendab, et kui täna toimuksid erakorralised Riigikogu valimised, tekiks võimalus moodustada Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide valitsus. Eesti Vabariigi põhiseadus ei anna palju efektiivseid võimalusi saata Riigikogu laiali, aga üks mitmest on päris intrigeeriv. Nimelt võib president peaministrile või Vabariigi Valitsusele umbusalduse avaldamise korral välja kuulutada uued valimised. Selleks on opositsioonil juurde vaja 7 häält. Kuna Reformierakonna

pilvitu olevik võib poliitikas kiirelt asendada kõleda tulevikuga, siis on arusaadav, miks nad naudivad Keskerakonna mõningate liikmete avalikku nägemist. Hoopis tahetakse opositsioonilt liikmeid üle meelitada, et juba eos välistada erakorralised Riigikogu valimised!

Keskerakonna halvustajad lahkugu erakonnast!

Kui minu teha oleks, siis viskaksin päevapealt Keskerakonnast välja need, kes ennast naudides avalikult tegelevad erakonna halvustamisega, mõistmata meie põhikirja ja eirates kongressi otsuseid. Olen korduvalt öelnud, et paneme oma arengusuunad paika meie erakonna volikogus, teeme tööühmi ja uuendame oma programmi. Võiks ju marginaliseeruva IRL-i näite põhjal õppida, kuhu viib poliitikalise keskendumise asemel isikute vaenamine, halva manamine ja hea välistamine. IRL-i poliitika on valitsuses olematu, tema nägu nähtamatu. IRL-i teod viivad kodukulud kõrgeks, tagavad elanikkonna vähenemise ja väljarände. Kas tõesti igatseme minna sellesse Reformierakonna valit-

Kas Tavidil ja Meelis Atonenil on rahapesu-kahtlustusi?

susse, mis põlistab neid rahva vaenulikke tegusid? Ei, meil on kaks võimalust: kas parempoolsed painduvad meie programmilise tahte all või korraldame erakorralised valimised ning saame rahvalt uue ja ausa mandaadi.

Keskerakond vajab muutusi, aga mitte kõva häälega kurja kuulutades, vaid sisemise kvaliteedi arendamise põhjal. Kui Edgar Savisaar kukub poliitikas, siis kukub Keskerakond ka Tallinnas. Seda teavad nii Urmas Reinsalu kui ka Rain Rosimannus, seda teavad nii Sven Mikser kui ka

need, kes ise pole poliitikas kunagi ühtegi süsteemi üles ehitanud. Räägime aga tähtsamatest asjadest!

IRL-i suurkogu eiras elamislubade skandaali

Kahjuks ei julgenud IRL oma suurkogul lahata elamislubade skandaali laastavat mõju riigi institutsioonidele. Vene ärikate ja IRL-i vahelises elamislubade äris ilmnes siseministri enda võimetus tabada oma erakonnakaaslasli äritsemas. Noomituse asemel valiti Ken-Marti Vaher hoopis IRL-i eestseisusesse.

Eelmise aasta 12. oktoobri Äripäev kirjutas, et üks lahendamata juhtum hakkas hargnema 2007. a. kevadel, kui Eesti-Vene piiril jäi miljonite eurodega vahele keegi Igor Perepetš. Juhtumist hakkas hargnema seni suurim teadaolev Eestiga seotud ja Bulgaarias kohtusse jõudnud rahapesu uurimine. Uurimise kohaselt muutsid kurjategijad mitme aasta jooksul panga kaudu sularahaks 1,2 miljardit rubla (ligi 28 miljonit eurot). Raha saadeti pangatulekannete abil välismaale, aga tagasi Peterburi toodi üle Eesti piiri juba sularaha. Äripäev on kirjutanud, et sularaha kättesaamiseks kasutati Eestis heauskset valuutaja maksevahenduse firmat AS Tavid, samuti kontosid Sampo Pangas. AS Tavidil üks juhte on aga Reformierakonna juhtiv ideoloog ja Eesti Posti nõukogu esimees Meelis Atonen.

Miks keegi vähemalt ei küsi avalikke küsimusi? Kas on seost tipp-poliitika ja riigi-institutsioonide vahel? Kas Tavidil on veel rahapesu-kahtlustusi? Kas selles on seoseid ka Reformierakonna rahastamisega? Vaikus...

Elamislubade äri ja vene mafia rahapööratamised Reformierakonna ja IRL-i valitsuse all on ju kindlad asjaolud. Miks pole veel seda resolutsust ja selgust nende probleemidega võitlemisel?

Inimlikult mõistan prokuratuuri ja „isamaalist” siseministrit. Tervisele kasulik ja poliitiliselt otstarbekam on tegelda Priit Toobaliga ja 600-eurose annetusega. Lõpuks jõuame ikkagi sinna, et kas „pommionu” Jüri Luik ahistas Tuiksood ja kuhu Toobal pani 100 eurot? Olen nõus – kui on süüdi, tuleb karistada! Aga kas see ongi siis meie sisejulgeoleku tagamiseks piisav, kas see ongi kõik?

Aga eks plaksutagem Urmas Reinsalu võidu üle juba IRL-i suurkogul! Isamaalist pateetikat on ju vaja ainult selleks, et parempoolsete saaksid võimu kindlalt enda huvides kasutada. Nüüd, kui Keskerakonna peasekretäri arvuti on prokuratuuri ja Norman Aasa juhtimisel kopeeritud, on hea iga paari kuud tagant sealt „materjali” lekitada ja suurejoonelisi show'sid korraldada. Ikka paremkliki võimu ja kohaliku eliidi heaolu nimel!

tagasi?

tegelast. Ja probleemidki olid kodumaised. Juba kõhuli maas olles lõmastas rusikakangelane nälja ja külma eest põgenevaid kaaskodanikke (pole inimest, pole probleemi – nagu bolševikud õpetasid). Vabadussamba sümbolika anastanud ja silmakirjalikult endale rahva kaitsja rolli võtnud tegelane muutis seejärel selle mõrvarrelvaks. Noh, ega muid „veenmisvahendeid”, et vabaneda oma rahva viie rikkama hulka viinud „heaoluriigi” sümbolitest, tõepoolest pole ju jäänud. Väga täpses vastavuses on, et tapatöö lõpetanud jõhkardil lastakse võltsilt kuulutada: „Jää seisma, Kalevite kange rahvas, ja seisa kaljuna me kodumaa!” Teatavasti on need rahvaroima varjama pidavad kõlavad fraasid pärit ENSV hümnist. End kunagisse Karl Vaino meeskonda sättinud karjeristi suust kõlavad need tõesti hästi. Lollgi peaks aru saama, mis tegelane end rahvarõivaga (marurahvsluse sildiga) varjab. Mõõgasümbolika on aga eesti mütoloogias mitmetahuline. Minevikuroimad ei õnnestunud isegi Kalevipojal lõpuni varjata. Mõõk, mille ta süütu vere valamiseks tõstis, saatis ta lõpuks põrguvärvasse pattu kahetsema.

Jaanus Riibe: üliõpilaste meeleavaldus on kodanikuühiskonna ärkamine

Keskerakonna Noortekogu esimees Jaanus Riibe sõnas 25. jaanuaril Toompeal toimunud tudengite meeleavaldusel, et tegemist on kodanikuühiskonna ärkamisega, mis annab riigiasjade otsustajatele märku, et rahvaga peab arvestama. „Kõrgharidusreform, mis pidi pakkuma tasuta ülikooliharidust kõigile soovijatele, on kujunemas dokumendiks, mis muudab kõrghariduse vaid valitute privileegiks,” rääkis Riibe. „Eesti vajab tõeliselt tasuta kõrgharidust koos läbimõeldud sotsiaaltagatistega.” „Usun, et tänase suurmeeleavaldusega anname selge sõnumi, et tudengid ei lase endale pähe istuda. Täna meeleavaldus on kodanikuühiskonna ärkamine. See on märk, et kui ka tulevikus peaks leiduma otsustajaid, kes ei soovi kuulata neid, keda tehtavad otsused puudutavad, siis on küllalt olemas organisatsioon, klubisid, üksikisikuid, kes ei luba sellist käitumist,” rõhutas Riibe. Jaanus Riibe on endine Tallinna Üliõpilaskondade Ümarlaua esimees.

EKNA valis esimehe ja juhatuse

Eesti Keskerakonna Noortekogu Akadeemiline Ühendus (EKNA) valis 25. veebruari koosolekul endale juhte. Esimeheks taasvaliti Urmo Saareoja (pildil), juhatusse pääsesid Liis Ostnik, Oleg Siljanov, Pilleriin Laars ja Aleksandra Pavlova.

„EKNA-l peab kindlasti olema oluline roll üliõpilaspoliitikas kaasaraakimises ning uute ideede väljakäimises,” rääkis Tallinna Ülikooli riigiteaduste tudeng Saareoja. „Mul on hea meel, et Keskerakonna noorte juhtivoliitikute seas on mitmeid, kes suudavad ja tahavad meile jõu ja nõuga abiks olla.”

Tudengitele kõnelesid Riigikogu liige Rainer Vakra ja kesknõorte esimees Jaanus Riibe. EKNA kui poliitiline ühendus koondab üle 300 üliõpilasest kesknõore, et üheskoos seista tudengite huvide eest.

Kohtumine Vene poliitikaajakirjanikuga

Rahvusvahelise meediaklubi Impressum kutsel tuleb Tallinna Vene ajakirjanik ja politoloog, rahvusvaheliste suhete ekspert ja ajakirja *Rossija v Globalnoi Politike* peatoimetaja *Fjodor Lukjanov*. Avaliku kohtumise teema – „*Venemaa ja Baltikum muutuvad Euroopas*”. Kohtumine toimub 9. veebruaril kell 17 Rahvusraamatukogu suures konverentsisaalis (Tõnismägi 2). Ürituse korraldajad kutsuvad kohtumisele ajakirjanikke, poliitikuid, üliõpilasi, õppejõude, ühiskondlike organisatsioonide esindajaid ja teisi asjastuhuvitatuid. Osavõtt on tasuta. Osaleda soovijad peavad registreeruma tel +372 668 8903 või +372 5309 9045 (tööpäeviti kella 10-18) või e-posti aadressil info@impressum-club.eu. Fjodor Lukjanovile saab eelnevalt esitada küsimusi Impressumi kodulehel impressum-club.eu.

Aukohus saab teha oma otsuseid, kui on oma töö teinud uurimisorganid

Mõnikord on asjad väga lihtsad ja selged. Küsimus on vaid selles, kuidas jõutakse selgusele, kuidas on kohane käituda ning mis on ühiskonnas eetilise või mitte.

Palju emotsioone on tekitanud 230 malmradiaatori kadumine Nõmmel, Valdeku 13 asuvast koolimajast. Enne, kui uurimisorganid said tööd alustada, toimus infoleke ja Postimees ning mõned päevad hiljem ka Delfi said kusagilt vihje, et on tehtud avaldus Põhja prokuratuuri ning kohe-kohe on algamas uurimine. Enne, kui lugu jõudis uurijateni, kõlasid juba hüüded, et linnaosavanem Erki Korp on üks andetu vend ja tema avaldus prokuratuurile, et uuritaks radiaatorite kadumist, mõisteteti Nõmme endise linnaosavanema Rainer Vakra poolt hukka, väites, et radiaatorid ei olegi kadunud, ja kui ongi, siis peab radiaatorite kadumises (ehk ebaseaduslikus teiseldamises) andma praeguse linnaosavanema Erki Korp'i Keskerakonna aukohtusse. Lisaks sellele avaldusele ka jutt, et see on „Savisaare meeskonna surmaeelne agonia”. Kas siin ei peaks ka erakonna esimees pöörduma aukohtusse, kui üks erakonna juhtpoliitikuid ründab oma erakonna esimeest?

Tulles tagasi mõjutamise või mittemõjutamise juurde, on

minu meelest õige lähenemine see, et kui märkad mingeid puudusi või ebakõlasid, siis tuleb asi selgeks teha. Minu jaoks saabus osaline selgus siis, kui Nõmme LOV endine ehitusspetsialist ja meie erakonnakaaslane tuli rääkima radiaatorite kõrvaldamisest Valdeku tn 13 koolimajast. Lugu tundus uskumatuna, ning ega ei tihanud kohe esimesel töökuul värske linnaosavanema alustada ebameeldivate teemadega.

5. oktoobril tegin ka linnapeale ja erakonna peasekretärile e-posti teel ülevaate asjadest, mis olid kummalised ning millele oli linnaosa eelarvest ülemäärane raha kulutatud, aga mingit vastukaja ei olnud. Hilissügisel tekkis uurimisorganitel huvi mu eelkäija teatud tegevuste vastu Nõmme linnaosa valitsemisel just viimase paari aasta osas. Kapo ja politseiametnike eestvõttel toimus paar vestlust erinevatel teemadel, mis puudutasid raha kasutamist linnaosas.

Selle aasta 12. jaanuaril käis Nõmmelt läbi politseiuurija ja soovis näha Valdeku 13 koolimaja, kus kadunud hulk radiaatoreid. Sain soovitusete teha

majas inventuur ja anda asjale ametlik käik, et uurimisorganid saaksid välja selgitada tõe, mis ikkagi juhtus sellest koolimajast kadunud 230 malmradiaatoriga perioodil sügis 2010 – varakevad 2011. Miks on täna see teema minu jaoks oluline? Just seetõttu, et olene alustanud hoone ümberprojekteerimiseks hanget, mis näeb ette osalise lammutamise, ning kui enne lammutamist on selged ka radiaatorite kadumise asjaolud, siis ei saa ka keegi minult küsida, kuhu kadusid koolimajast malmradiaatorid.

Usun, et uurimisorganid teevad oma töö ning saabub ka selgus, kes täpselt andis kor-

ralduse radiaatorid majast eemaldada ja vanametalli viia või oli tegemist olukorraga, kus endine Nõmme juht ei teadnud, mida teeb või teevad tema alluv või alluvad. Pean tunnistama, et mulle jääb arusaamatuks, miks Kapo ja politseiametnikud tahtsid nii kangesti, et just mina pöörduksin sel teemal ametlikult nende poole, kuigi nad oleksid võinud selle asja ka ise algatada. Võib-olla oli sellel tungival soovitusel ka teisi tagamaid, mida ma praegu ei pruugi aimatagi?

Erki Korp, Nõmme linnaosa vanem

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Paljastamistest

Olen juba mitmest lehest lugenud, et minu raamatut „Tõde Eestist“ nimetatakse „paljastusteoseks“. See ei ole hea nimetus ja ei vasta ka raamatu sisule.

Paljastusi teevad Postimees, Õhtuleht ja veel mõned *mainstream*-meedia lipulaevad, mina küll mitte. Ma saan aru, et praegu on Eesti meedias moes lõõvuse huvides asju nii nimetada, aga palun minu raamatu kohta seda mitte kasutada. See ei ole kollane kirjandus ja ma ei taha, et kellelgi ka niisugune mulje jääb.

Teiseks, tahaksin lisada, et diskussioon Kesknädalas mulle meeldib, kuna lugejatel on seda põnev jälgida. Kindlasti aga ei kasutaks ma ainult eesnimesid ega pseudonüüme, sest see vähendab oluliselt kirjutise usaldusväärsust. Nii on ka kellegi „Tiiu“ kirjutisega eelmises lehenumbri.

Õigustuseks öeldakse, et Tiiu kardab kaotada töökohta, kui tema nimi avaldatakse. See on küll pigem hirmutamise. Pole ma näinud kedagi, kes oleks tööst niimoodi ilma jäetud, ja kui tõesti, siis võtame ta munitsipaalüsteemi tööle. Arvan, et mina sain Tiiu perekonnanime küll lõpuks teada, aga kinnitan teile: see peab olema väga eriline põhjus, kui kellegi perekonnanime artikli all välditakse. Mis selles artiklis siis nii erilist oli, et nime pidi peitma? Kõik teada asjad, millest erakonnas juba ammu räägitakse. Mina julgustaksin küll – pange oma nimi alla, siis on vähemalt teada, kes kellega vaidleb!

Edgar Savisaar

Näen, kuulen, arvan

Sellest, kuidas Eestimaal täna riigi kätega õigust väänatakse, võiks oi kui palju kirjutada. Paremad meist seda teevadki. Nende kirjutisi võite lugeda Õhtulehest, Pealinnast, Kesknädalast ja veel mõnest teisestki väljaandest. Tänu ETV Pealtnägijale said rahvas ja peaminister teada, kuidas „isamaalased“ on teinud musta äri kahtlastele võõrastele elamislubade müümisega. Siseminister aga arvas, et lugu pole kuigi kriminaalne – kuulub ehk vaid eetika valdkonda. Rahvas aga arvab, et tegemist on vänge kuriteoga, ja küsib: kus ja kelle käes on elamislubade müügist saadud raha ning mis selle rahaga edasi tehakse, kes ja kui pikaks ajaks trellide taha pannakse või keda töökohalt maha võetakse?

Elamislubasid müüdi välismaalastele nende tegelikku tausta uurimata. Kes ütleb, et nende seas polnud kuritegeliku minevikuga inimesi ja et kusagil meil või mõnes teises euroriigis ei võiks aset leida midagi Norras juhtunu taolist. See pole enam eetika... Tõsi, osa elamislubasid tühistati. Mis aga tõendab veelkord, et suur risk on olemas. Aga seal, kus asi on tõesti ehk ainult eetilise, võim nõnda ei arva. Pean silmas KE peasekretäri tööruumist leitud võõraid kirju (vanapaberit). Ja veel enne, kui nende erakirjade Priit Toobali tööruumidesse sattumise teid oleks uuritudki, ruttasid president, RK spiiker ja peaminister Toobalit ülikarmilt hukka mõistma. Aga elamislubade müügi avalikuks tuleku järel nad seda ei teinud, vaid olid vaid nagu kuldid rukkis. Millised tagurpidi-valikud! Milline kallutatus! On selge, et kui Priit Toobal oleks milleski süüdi, peaks ta selle eest ka vastutama. Isiklikult arvan, et „võõraste erakirjade loos“ võis ehk tegemist olla ainult eetilise käitumise normide eiramisega, kui sedagi. Kas lugeja on märganud, kui suurelt, värvikalt ja mõnuga soojendatakse TV-s ja trükimeedias Toobali „kirjadelugu“, aga elamislubade müük paistku selle kõrval kui kärbsesitt?

President nägi Toobali juurest võõraste e-erakirjade leidmises niisugust kirjasaladuse rüvetamist, mis võrdub maailmalõpuga, ja nõudis, piltlikult öeldes, Toobali tuleriidal põletamist. Lugupeetud president, tõelist kirjavahetuse saladust ja privaatsust pole enam ammugi olemas ei meil ega terves maailmas!

Pole meil ka tõelist avalik-õiguslikku TV-d ja sõltumatut meediat. Esimese õiguslikkuse ja teise sõltumatuse on pärsitud kohustusega aidata reformikail vahendeid valimata täita oma poliitilist eesmärki – jääda valitsema. Poliitiline silm ja kõrv ei võimalda ühtegi kõrvalekallet ning hoiab saatejuhid ja korrespondendid otsekui krampis, nii nagu kellegi pilk võib naelutada mürgimao liikumatuna omale kohale. Samas olla Eesti pressivabaduselt maailmas 3. või 4. kohal!? Küsin: kas on siis võimalik maailma nii suurelt petta? Või suudabki seda tõesti niisugune riik, kes ise petmisest elab? On's see vale mõeldud n-õ sisetarbimiseks?

Paul Hank
Antsla, Võru maakond

Ülivõimas mõjuvõimuäri

Mõjuvõim on kui maksevahend, mida ei saa pihku võtta, kuid mis on olemas iga päev ja kõikjal. Ka meie demokraatlikus õigusriigis.

Päevakorrale tõstis selle järjekordne suur Keskerakonnast skandaal, sedapuhku ühe ametimehe tühipaljaste erakirjade ümber. Rabelemist võib liigitada kirbu küttimiseks haubitsaga, ehkki pole kindlaks tehtud, kas kirpu ikka ongi. Läbiotsimiste mastaapsuse ja meedia reageeringute ägeduse põhjal võiks arvata nagu oleks Priit Toobal nende erakirjade abil ette valmistanud valitsuse kukutamist.

Ehk oli eesmärk hoopis tähelepanu kõrvale juhtida Isamaa ja Res Publica Liidu elamisloaskandaalilt, mis kõigutas siseministri positsiooni? Imelik oli Õhtulehest lugeda prokuröri väidet, et elamisloaskandaalis pole mõjuvõimuga kauplemise

ilminguid leitud. Kas selles, et meie valvas kapo pole selle asja uurimisega tegelnud ega tegelegi, polegi mõjuvõimuga kauplemist? Kas see pole ilming, kus maksab mõjuvõim? Kui ärireeks Teder annetas valitsevale erakonnale kopsaka summa, siis miks ta seda teeb? Miks Helenius tegi IRL-ile annetuse enne valimisi, et too saaks teha üüratut reklaami? Raha ei anna niisama muidu mitte keegi, ikka vaid teenuse eest. Kas see polegi mõjuvõimuga äritsemine?

Kas või see, et Reformierakond ei arutlegi astmelise tulumaksu teemal, pole vastutulek neile, kel on palju raha, polegi mõjuvõimuga kauplemine? Meie valitsusel pole ju vaese inimesega asja. Milleks? Isegi valimistel pole sa enam vajalik (eriti veel siis, kui sa enam maksegi ei maksa, vaid pensionist pead hinges püsima) – praegune valimissüsteem

pane ilma sinutagi kõik paika nagu valitsejail vaja.

Kas ka presidendi paikapanek teiseks ametiajaks polnudki mõjuvõimu kasutamise tulemus? Käivitati „idarահaskanadaal“ ja president ruttas kohe kuulutama oma seisukohta Keskerakonna suhtes, vastutasuks aga istutasid võimuerakonnad Ilvese taas ametitoolele – upsti!

Valitsevatele erakondadele lojaalseid istub igal pool – näiteks maavanemad on kõik pandud niimoodi paika. Kui palju oli probleeme Pärnu eelmise linnapeaga ja Harju eelmise maavanemaga – nüüd on postil „omad kraed“, ja kõik on hästi. Ainult see Tallinn on veel jäänud peksupoisiks: kõik seal on halb, kõike sealset on vaja naeruvääristada! Kas selinegi ongi Eesti demokraatia?

Mis oleks, kui peaminister oleks erakondadeväline per-

soon, kes kohtleks erakondi võrdselt, ja kui presidenti valiks rahvas? Kas siis oleks diktatuur välistatud?

Kujutagem ette, milline mõll läinuks lahti, kui VEE (Vene Erakond Eestis) oleks liitunud Keskerakonnaga. Kas tublid reitinguagentuurid loevad ka sotside puhul kokku, kuipalju toetavad sotse eestlased, kuipalju venelased?

Kõik selle, mida on viimastel päevadel toimunud Keskerakonna aadressil, võib kokku võtta nii: rahvale pakuti tsirkust, kus löi kaasa ka president. Siit on nüüd näha, kuidas käib võimuringmäng: mina sulle, sina mulle...

Kuni rahvas ei saa riigipead valida, on president võimuerakondade, mitte aga rahva jaoks.

Linda Avik
Turba, Harjumaa

Ettevaatust, kahtlased soodushinnad!

Tallinnas käivad ringi „kaupmehed“, kes pakuvad köögi-riistu „soodsate“ hindadega. Nädal tagasi ilmus üks selline minu elukohta Harjumaal, Tallinna piiril. Meenus lapsepõlv, kui 1950. aastatel käisid meie talus hobustega kaltsukaupmehed, kes pakkusid kööginõusid, ja mäletan, et ema sai kaltsude vastu alati plekk-kaasi (tollal defitsiitne kaup), mida kasutasime hoidisepurkide sulgemiseks. Nüüdne „kaupmees“ pakkus mulle suurde nahkkohvrise pandud seitset keedupotti. Need olid suuruses 1–8,5 liitrit. Kaasas oli ka Saksamaal asuva valmistajatehase dokumentatsioon ja sinna juurde kuuluv reklaam koos hinnakirjaga. Potid olid üüratult kallid. „Kaupmees“ aga pakkus supipotte tegelikult hinnast 75% odavamalt, küsides kauba eest (koos kohvriga) 500 eurot. See-

Noad-kahvlid nagu ärireeks Kippelil Oskar Lutsu „Tootsi pulmast“ - otse Engelsvärgilt?..

juures oli ta nõus isegi järelmaksuga müüma, kui ta iga kuu saab meilt 100 eurot. Mul aga juhtus kodus olema Hansaposti kataloogist tellitud kaubana sama arv köögitarbeid (6 keedupotti ja 1 hästi mahukas ahjupott), mille eest tuli maksta veidi üle 1100 krooni. Potid olid samasugused paksu põhjaga ja sarnase disainiga. Väikese arvutuse järel

tulin järeldusele, et isegi juhul, kui „kaupmees“ oleks saanud oma kauba eest järelmaksu tingimustes 100 eurot kohe kätte ja järgmised osasummad oleks talle maksmata

jäetud, oleks ta juba minu pottide hinnaga võrreldes võitnud ligi 400 krooni. (Pean tunnistama, et minu potid olid selles mõttes väärtuslikum kaup, et suuremaid oli rohkem ja ahjupott oli 8,5-liitrine.)

Teinegi „sooduspakkumine“ „Kaupmees“ pakkus ka väikeses musta värvi kohvrise kööginuge (kaks tavalist ja üks

hambuline), mis samuti 75-protsendise allahindlusega.. Kohvrise oli veel palju pudipadi nagu kaheharuline kahvel, käärid ja muud pisiasju. Sellelegi kaubale oli mul võrdlus – Hansaposti kataloogist ostetud puust nugadehoidja, milles on 6 sakiliste äärttega lauanuga, mitme kujuga suuremõdulisi nuge, kaheharuline kahvel, käärid, labidas – sisukam ja tarvilikum kaup kui nüüd pakutav. Minul oli see see komplekt maksnud (koos postikuludega) alla 500 krooni, „kaupmees“ aga küsis 200 eurot.

Lugupeetavad lugejad, tehke kiired aritmeetilised arvestused, enne kui selliste juhu-kaupmeeste pakutavat nõustute ostma!

Jaak Laidla
Harjumaa

Kes võib uhke olla?

Eestlane võib uhke olla, tal on importpresident. Brüsselist meid juhendavad ausad Viru vanemad – meie Siim ja tema sõbrad, Kalevite kanged kaimud.

Ei nad jäta Eestit hätta, ei nad sõtku rahvast mätta. Võime julgelt leelotada, lauluga end rahustada, laante vahel lõunastada, näljatunnet leevendada, süüa putru, sepikut.

Meie hinges kõlab loosung:
Viru veri ei värise!
Ei värise, ei värise!
See on tõsi, see on nii!

Optimistlik Valit-meess
Tallinnast

IRL-i tegevuse taustast

Nüüd vist usuvad kõik minu juttu, mida 10 a on vandenõuteooriaks peetud, kui seletasin, et Res Publica erakonda kontrolliti serveri abil, et iga erakonnasine opositsioonikild oli kaardistatud ja sisesuhtlus teada, et punasega olid märgistatud tagatoapoliitikaavastalised erakonna liikmed, keda eriliselt jälgiti, kellele töökohta helistati, probleeme tekitati, eraelu ja varanduslikku seisu uuriti jne. Et siseopositsiooni tegevus oli kogu aeg nagu siili ja jänese võidujooks lastejutus. Ja on samamoodi kõigis erakondades. Viimane aeg on loobuda erakonna serveris asuvast e-mailist ja vahetada see gmaili või hot.ee vastu. Niipalju kasu võiks sellest pasast dasa dasa olla.

Ege Hirv, Facebookis

Teame või ei tea riske...

Elame üha riskiküllamal ajal, aga Eesti on oma eurotulevikus kole kindel. Esmaspäeval peetud Postimehe üle-eestiliste arvamusiidrite lõunal arutati seda, et Eesti on otsustanud kuuluda Euroopa Liitu ning seisab nüüd probleemi ees: „Kuidas edasi?“ (PM 31.01.2012) See sunnib meelde tuletama meie riskiteadlastelt (on selliseidki olemas) kuulnud võrdlust: Eesti riigilaev on kui uppumatuks kuulutatud „Titanic“, millel kurss uhkelt seers, aga ujuvad jäämäed unustatud. Samuti õpetussõnu, et kõigil tuleks teadvustada: *Tean, mida ma tean. Tean, mida ma ei tea. Ma ei tea, mida ma tean. Ma ei tea, mida ma ei tea.* (Eiteadmist on rohkem!)

Inglismaal õpetatavat riskikäsitlust juba algkoolis, aga Eestis olevat kasuurriskid (riiklik saladus!) teadvustamata.

Magnus Lilienkampff, Tallinn

Nõustamine Tartus

6. veebruaril kl 14 nõustab soovijaid
Keskerakonna Tartu büroos
(Ülikooli 12) jurist Marjo Antik.

Skandaalide psühhoanalüüs: keelustagem Keskerakond

Tõuke alljärgneva kirjutamiseks andis mulle riigijuhtide ühisväljaastumine ETV otse-eebris mõni tund pärast meedias avaldatud teadaannet, kus teatati ühe euroametniku erakirjade-sõnumite kaaperdamisest Riigikogu keskerakondlase poolt.

KAAREL PÜRG
KE asutajaliige (liikmepilet nr 65), Ida-Virumaalt valitud endine Riigikogu liige

On õige aeg tuua poliitika-huviliste inimesteni nii erakonnas kui ka väljaspool enda nägemus seniste asjade kohta, enne kui mingi uus skandaal sunnib tegema mõttemaailmas korrektiive või hoopis lükkab varasemad sündmused mäluriiki kaugemasse nurka. Ma ei pretendeeri lõpliku tõe väljütteleja tiitlile, kuid keskendumise faktidele, mida ametlik meedia kas ei märka ega pea oluliseks või millest pealiskaudselt üle libisetakse.

„Pealtnägija“ täis-tabamus

Ei oska kommenteerida, kas IRL-i elamislubade temaatika eetrisselubamist ei kooskõlastatud valitsusk koalitsiooni tasandil, kas juhtus see kogemata ja selle tagajärge ei osatud ette näha või kas oli tõesti tegemist kavala käiguga, mille eesmärgiks liiga lennuka koalitsioonipartneri tiibu kärpida – üks aeg annab arutust.

Igal juhul tabas Isamaa püha nime varjus tegutsenud erakondlaste äritegevus eestlasi ootamatult ja väga valusasti hella kohta. Esiteks, tegemist ei olnud mingite tundmatute IRL-i reaalikmetega, vaid isikutega, kellel oli juurdepääs infole, kes suhtlesid otse ministrite ja ametitega. Innukas elamislubadega hangedamine käis koordineeritult pikka aega ega häirinud ei erakonda, fraktsiooni, Riigikogu, valitsust ega „äri“ seotud ametiasutusi. Mis kõige kurvem, see ei huvitanud ka kompetentseid organeid.

Teiseks, tegemist oli just idapoolt massiliselt euroavarustele teed otsivate rahakate tegelastega, kelle hulka oli end ära maskeerinud nii mõnigi kuritegeliku maailma esindaja. Huvitav, et ajakirjandus leidis suhteliselt lihtsal kombel üles naaberriigist saabunud „investorite“ nimekirjad ja peilis välja ka kuritegevuses osalenud.

Nukraks teeb, et selleks volitatud asutustel ilmselt puudus asjaga tegelemiseks otsene huvi (käsk kõrgemalt), aga võib-olla ka vastav ressurss. Siit ka see esimestel päevadel

valitsenud peataolek. Millega nad igapäevaselt tegelevad, võib kahjuks ainult oletada. Kui selgus, et siseminister enda sõnul ärist midagi pole kuulnud ja jääb ametisse, algatas ta sisekontrolli juurdluse süüdlaste leidmiseks. Teades Vaheri „seadusekuulekust“ (Riigikogus käis kunagi tõsine poleemika mitmekümne kiiruseületusega vahele jäänud „äraostmatu“ nimetamisega justiitsministriks), võib eeldada, et ka see asi summutatakse elegantselt.

Kuid kuidas sai märkamatuks jääda, et ühele elamisplannale, mis lisaks oli nendesamade IRL-i äriameeste kaasomandis, registreeriti üle saja firma ja füüsilisest isikust ettevõtja? Muidugi oleks huvitav teada, millise seaduse põhjal määrati naaberriigi „investoritele“, meie majanduse turgutajatele, ühe miljoni kroonine obrok riigi kasuks, mis lubab neil nüüd vabalt tegutseda nii meil kui ka eurotsoonis, ja milliste kuluartiklite põhjal arvestati välja selle originaalse teenuse hind ehk vaevanägitajate töötasu.

See-eest saime teada, et peame olema neile äriameestele tänulikud, sest nüüd on meie riigil võimalik maksta välja pensione, toetusi jne! Tõsi küll, väljavahastatud peaminister nimetas seda „heategijate“ väidet tottruseks kuubis.

Ponnistused skandaali summutamiseks

Võimulolijad nägid kurja vaeva, et kõrgendatud huvi elamislubade vastu raugeks. Kaks osalist, Stelmach ja Raudne, lahkusid erakonnast

Igal juhul tabas Isamaa püha nime varjus tegutsenud erakondlaste äritegevus eestlasi ootamatult ja väga valusasti hella kohta.

märtritena, üks neist isegi Riigikogust. Teine Riigikogu liige, Kabrits, pole oma sõnade järgi midagi kuulnud ega näinud (omaenda pinnal!) ning hoiab madalat profiili.

Seejärel lekitati Kaitseministeeriumist avalikkusele teade, et varsti on oodata kaitseministrilt eelnõu, tänu millele saavad saksa mundris sõdinutest vabadusvõitlejad. Mingi virvenduse see muidugi tekitas, kuid jäi lahjaks. Katsetati ka Riigikogu liikmete peatselt jõustuva palgatõusu teemat, mis tavatingimustes oli alati garanteeritud

teiste uudiste summutamise, – aga seegi ei toonud edu.

Viimases hädas tuli katsetada seni kõikidel valimistel tõrgeteta toimunud praktikat – kiiresti otsida, leida ja meediasse paisata midagi Keskerakonda kompromiteerivat. Kuna varnast polnud võtta midagi tõsiseltvõetavat ja vettpeidavat, said meie silmad jõuluaja lõpetamisel – kolmekuningapäeval – TV-st näha seninägematut, kapo poolt muljetavaldavalt koosseisus läbi viidud operatsiooni, mille otsiti läbi suurima opositsioonierakonna peakorter. Lisaks otsiti läbi ka kahe

lekkis meediasse teade, et Keskerakonna peakontori puistajad, tuginedes äraviidud materjalidele, kahtlustavad erakonna peasekretäri kõrge euroametniku e-kirjavahetuse varguses. Televaatajaid hämmastas peaministri, Riigikogu esimehe ja presidendi kooskõlastatud ja ülikiire ilmumine ekraanile kõigest mõne tunni pärast. Pole mõtet süveneda peaministri paatoslikes heietustesse inimõiguste teemal, samuti võib spikrile andestada, et ta vältis sügavast piinlikkustundest silmsidet kaameraga, ja ega püüdlikult

Miks ei otsita korruptsiooni parempoolsete juurest, kes enamiku 20 aastast on teostanud võimu riigis ja kes terve krooniaja on karistamatult jaganud riigieelarvet, mis oli viimaseil aastail 90 miljardit krooni aastas?!

keskerakondlastest Riigikogu liikme elukohad, mis on vaba Eesti poliitmaastikul ennuks kuulmatu. Ehkki paljudele jääbki arusaamatuks, mida tähendab kahtlustus mõjuvõimuga kauplemises suurusjärgus 500–600 eurot, mis toodi põhjuseks, teatasid läbiotsimise organisaatorid, et kapo on Keskerakonnal ja Kultuuripealinna sihtasutusel juba ammu silma peal hoidnud ning kohe on oodata tõsiste rikkumiste ilmsikstulekut.

Kas see oli järjekordne katse puru silma ajada või leiabki optimism kinnitust jälle mingite jaburate kinkekaartide avastamise näol? Igal juhul tagedaks teeb küll senine praktika, kus korruptsiooni otsitakse käsukorras ja innustunult ainult opositsiooni juhitaval otse omavalitsustest. Loomulikult on ka ühe euro vargustau-nimist väärt, kuid proportsioonid pole paigas. Miks ei otsita korruptsiooni parempoolsete juurest, kes enamiku 20 aastast on teostanud võimu riigis ja kes terve krooniaja on karistamatult jaganud riigieelarvet, mis oli viimaseil aastail 90 miljardit krooni aastas?!

Lisaks euronahad! Miks ei otsita mõjuvõimuga kauplemist sealt, kus ongi mõju ja võim, kus tõesti liiguvad hiiglaslikud rahad, kus toimub avalik ärastamine ja kus niigi õhukest riiki lüps-takse edasi? (Alles hiljuti maksti ära viimane osa ligi miljardikroonisest suhkrutrahvist, mille tõi meile kaela oskamatu Res Publica jne.)

Oskamatul ajal vaevab võimulolijaid ainult üks suur mure: kui seda Keskerakonda ees ei oleks! Ja Keskerakonnale Rahvaliidu tegemine käibki täie hooga.

Riiklik ringkäendus

Mõjuvõimuga kauplemise kahtlustus jäi piinlikuks. Seega tuli võtta uus, suisa ootamatu pööre. 18. jaanuari päeval

teksti maha hääldev presidentliki mõjunud veenvalt. Võlts ja silmakirjalik tundus kogu spektaakel. Ja kas tead, armas Kesknädal, mispärast? Meie riigijuhid on oma esinemistes korduvalt deklareerinud, et kedagi ei tohi süüdlasena kohelda enne jõustunud kohtuotsust. Sama üksmeelselt on nad mõista andnud, et nemed Keskerakonna pikaajalise esimehega koostööd ei tee. Siiski võiksid nad eeskuju võtta Edgar Savisaare inimlikust soovitusel mitte süüa suppi nii kuumalt, kui see on keedetud. Eitas süüdlaste määratlemisel rongist ette joosta, sest pole üldse välistatud, et järgmine eetikakomisjoni juht ei kiida heaks riigijuhtide tegevust, vaid käsitleb juhtumit negatiivse näitena, kuidas mingil juhul ei tohi käituda.

Veel pole selgust, kas läbiotsitud juhulikult komistasid peasekretäri makulatuurihunnikule või oligi neil keelatud tühjade kätega tagasi tulla. Samas teame, et Keskerakonna peasekretär ei murdnud öö varjus sisse sotside fraktsiooni linnavolikogus, et seal välja printida 450 lehekülge kuudevanuseid erakirju ja sõnumeid. Vanapaberit toimetas Priit Toobali lauale ikka endine sots. Siit järeldub, et nüüd midagi tõeliselt üllatavat avastada ei suudeta. Saame äkki näha, kuidas meie riigijuhid on sunnitud tunnistama, et nad eksisid?

Küll on viimasel ajal ajakirjanikke hakanud huvitama kirjajade sisu – nendest oodatakse vastust küsimustele: millised kokkulepped otsustasid presidendivalimiste tulemuse, miks pidi Reformierakond loovutama tulusa ametikoha sotsdem Rummule ja kas pole tegemist hoopis presidendi-poolse mõjuvõimuga kauplemisega, et oma perekonnasõpra ja kaastöötajat soojale ametikohale upitada?

TALLINNA TV

6. – 12. veebruar

ESMASPÄEV, 06.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:20	Terve tervis*
09:50	Aleksei Turovski lood*
10:20	Meistrite linn*
10:50	Kultuurimeeter*
11:20	Mina, eurooplane, 7**
11:35	Sini - valge lipu all*
12:05	Kaming suun - TTVs tulekul...*
12:25	Esimene armastus*
13:55	Info TV
15:00	OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Ajaga sammu*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Kas tohib?*
20:00	Pealinnapiit. Linnakodu
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Dokumentaalfilm. Ilon
21:30	Sportisõbrad
22:00	Elusalt või surnult
23:25	KAVA
23:30	TÄNA*
00:00	Pealinnapiit. Linnakodu*
00:30	Sportisõbrad*
01:00	Elusalt või surnult*
02:25	Info TV

TEISIPÄEV, 07.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	Keskonnapäev*
10:00	Kas tohib?*
10:30	Pealinnapiit. Linnakodu*
11:00	Sportisõbrad*
11:30	Kultuurimeetri arhiivist*
12:00	Etnos*
12:20	Elusalt või surnult*
13:45	Ülekanne Riigikogust*
17:00	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Linna aed*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Luubi all
20:00	Kultuurimeetri arhiivist
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Helsinki - Tallinn*
21:30	Vaba mõtte klubi
22:30	Largo Winch
00:15	KAVA
00:20	TÄNA*
00:50	Luubi all*
01:20	Helsinki - Tallinn*
01:50	Largo Winch*
03:35	Info TV

KOLMAPÄEV, 08.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	Luubi all*
10:00	Vaba mõtte klubi*
11:00	Helsinki - Tallinn*
11:30	Maatriks*
12:00	OTSE: LV Pressikonverents
12:30	Largo Winch*
14:15	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	LV Pressikonverents*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Pealinna Pead
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Estica. Linnateater
21:30	Aastalõpp Kultuuritehases 1/2
22:00	Ootel
23:30	KAVA
23:35	TÄNA*
00:05	LV Pressikonverents*
00:35	Estica. Linnateater*
01:05	Ootel*
02:35	Info TV

NELJAPÄEV, 09.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	LV Pressikonverents*
10:00	Pealinna Pead*
11:00	Estica. Linnateater*
11:30	Aastalõpp Kultuuritehases*
12:00	Kultuurimeetri arhiivist*
12:30	Ootel*
14:00	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Sportisõbrad*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	REC
20:00	Jäljed*
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Hingelt tugevad
21:30	Vintskapist soklini

22:00	Punane kalju
00:25	KAVA
00:30	TÄNA*
01:00	Hingelt tugevad
01:30	Vintskapist soklini*
02:00	Punane kalju*
04:25	Info TV

REEDE, 10.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	REC*
10:00	Jäljed*
10:30	Hingelt tugevad*
11:00	Vintskapist soklini*
11:30	Tantsides eilsest tänasesse*
12:35	Tantsides eilsest tänasesse*
13:35	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TÄNA. Lühiuudised
18:30	Pealinnapiit. Linnakodu*
19:00	TeTeVeke
19:20	TÄNA. Lühiuudised*
19:30	Tartu uudised
20:00	Kultuurimeeter
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
21:00	Oma Valitsus
21:30	Pillimeeste klubi
22:30	P2 (P2, USA 2007)
00:05	KAVA
00:10	TÄNA*
00:40	Tartu uudised*
01:10	Kultuurimeeter*
01:40	Oma Valitsus*
02:10	P2 (P2, USA 2007)*
03:45	Info TV

LAUPÄEV, 11.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:30	TeTeVeke
09:40	Koos parima sõbraga
10:10	Kaming suun - TTVs tulekul...
10:30	Kultuurimeeter*
11:00	Kas tohib?*
11:30	Tartu uudised*
12:00	Luubi all*
12:30	Vaba mõtte klubi*
13:30	REC*
14:00	Hiirepoeg Perez
15:35	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TeTeVeke
18:30	Estica. Linnateater*
19:00	Terve tervis*
19:30	Tallinn liigub
20:00	Jäljed
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
20:50	SPA. Müüdid ja tegelikkus
21:20	Miniseriaal. Teise mehe pea 6/6
22:00	Maailm samme täis, 1/2
23:00	KAVA
23:05	TÄNA*
23:25	Tallinn liigub*
23:55	Jäljed*
00:25	Miniseriaal. Teise mehe pea* 6/6
01:05	Maailm samme täis*
02:05	Info TV

PÜHAPÄEV, 12.02

08:55	KAVA
09:00	TÄNA*
09:20	TeTeVeke
09:30	Aleksei Turovski lood
10:00	Jäljed*
10:30	Terve tervis
11:00	Linna aed
11:30	Tallinnase tarbeks
12:00	Pillimeeste klubi*
13:00	Miniseriaal. Teise mehe pea* 6/6
13:40	Maailm samme täis*
14:40	Info TV
18:15	KAVA
18:20	TeTeVeke
18:30	Helsinki - Tallinn*
19:00	Dokumentaalfilm. Päev minu elust. Anne*
19:30	Meistrite linn*
20:00	Arhiivivaramu. Kirjanikud
20:30	TÄNA. Pealinna uudised
20:50	Euroopa tee
21:05	Arktikalugu
22:30	Suured helid. Eesti klaver ja Euroopa
00:00	KAVA
00:05	TÄNA*
00:25	Meistrite linn*
00:55	Arhiivivaramu. Kirjanikud*
01:25	Arktikalugu*
02:50	Info TV

Nädala juubilar JÜRI TAMM 55

Jüri Tamme karjäär sportlasena oli kahtlemata märksa õnnestunud kui poliitikuna. Endistel sportlastel on üldse raske siseneda poliitikamaailma ja olla seal arvestatavad tegijad. Kui spordis saavutatud tulemused kehtivad jäädavalt ning edasi-kaebamisele ei kuulu (v.a. dopingujuhtumid), siis poliitikas määrab „tulemused“ ja ajaloo statistika enamasti see, kes parajasti on võimul. Jüri Tamme saavutusi sportlasena ei sea ju keegi kahtluse alla, seevastu Eesti iseseisvuse eest võidelnud Edgar Savisaar on aga tänaste valitsejate suva järgi, kes on võtnud endale kohtunikurolli, suisa iseseisvuse vastaseks tembeldatud. Olude ebakindlus ja pidev nuputamine, kust suunast tuul parajasti puhub, on ilmselt üks põhjusi, miks on sirgjoonelistel sportlastel nõnda keerukas poliitikasse püsima jääda.

Kuipalju teame täna Riigikogu liikme Jüri Jaansonit tegemistest? On selge, et ta sai astuda poliitikasse ja prantsatada Riigikogusse üksnes oma nime tõttu. Endise tõsise spordimehe, IRL-i kuuluva Erki Noole seisukohavõtted näivad praegu kohati väga elukauged ja kergekaalulised. Ka Erika Salumäe säramine poliitikas jäi üsna lühikeseks.

Endise tippsportlasena õnnest

tus 5. veebruaril 1957 sündinud Jüri Tamme poliitikas tegutseda üllatavalt pikka aega. Ta oli IX, X ja XI Riigikogu liige. 7. detsembril 2010 teatas siiski temagi, et lahkub nii Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast kui ka SDE Riigikogu fraktsioonist. Ausal spordimehel ilmselt sai sotside hulgas kihavatest intriigidest mõõtu täis.

2002. aastal ilmus ajakirjanik Deivil Tserpi sulest raamat „Irdinimene. Jüri Tamme lugu“. See heidab oluliselt valgust vägilase kunagistele tegemistele. Siinkohal polegi vast tarvis hakata kirjeldama tema elulugu, sest endine vasaraheitja teeb seda raamatut tutvustades ise kõige paremini.

Jüri Tamm kirjutab: „Vasaraheitke oli minu elukutsel 20 aastat (1976–1996). Selle aja vältel treenisin 5000 päeva, mis sisaldasid 15 000 harjutamistundi. Kangitreeningul tõstsin 40 000 tonni rauda, staadionil sooritasin 200 000 heidet. Vasarat väljakult tagasi tuues läbisin 30 000 km. Hotellides veetsin 2500 päeva ehk ligi seitse aastat. Lennukiga olen lennanud vähemalt miljon kilomeetrit. Osalesin rohkem kui 500 võistlusel 25 riigis. Medaleid on ligi 400 – kaalukaimad olümpiapronksid Moskvast ja Soulist ning maailmameistrivõistluste hõbe Roomast. Maailma kõigi

aegade edetabelis püsin siiani viiendal kohal – tulemus 84.40. Sportlasena ei käinud ma kordagi operatsioonil, pisitraumasid oli 30. Paremale jalale tekkisid veenilaiendid, samas on mul hea nägemine ja koordineatsioon. Kaalun 130 kg, pikkus 192 sentimeetrit. Vererõhk puhkeseisundis 130/90.

Pea kergelt kiilas, kuid mõtlemisvõime piisav.“ Tamm lõpetas Kiievi kehakultuuriinstituudi. „Talvel olin kaks korda raskelt haige,“ meenutab vasaraheitja oma esimest Ukraina-aastat, mille ta veetis võõras kultuuri- ja keelekeskkonnas. Mis haigus? Kuidas ta hakkama sai?

Tamm sõnab vaid: „Siis kerkis silme ette kodu.“ Ei enam. „Irdinimest“ väärtustavad lood suurtest kaasaegsetest. Kõigi aegade kuulsaim vasaraheitja treener Anatoli Bondartšuk, maailmarekordimees Juri Sedõhh ja tema vihane vastane Sergei Litvinov, kõrgushüpaja Vladimir Jaštšenko, spordimaailma imelaps. Kindlasti köidab raamatus jäägitult ka Jüri isa August Tamme lugu – viieaastaselt rongiõnnetuses vasaku käe kaotanud mees valis lemmikspordialaks ... teivashüppe.“ Kirjutab Gunnar Press 2002. aastal Õhtulehes raamatut tutvustavas artiklis.

Jüri Tamm ei ole püüdnud ajalugu ilustada, näiteks tunnistas ta, et läks Nõukogude armeesse üleajateenijaks puht majanduslikel kaalutlustel. Ta võttis omaks ka mitugi priske viinaviskamist.

Elulooraamatu plusspoolele kandub ka oskus huumorisoont kasutada. „Esimesel kursusel oli ajuvabaduse tipinäide muusika ja rütmika tund. Sinna läksime erialases rõivastuses, kergejõustiklased lühikeses dressis ja jooksusussides. Õppisime tantsima! Et tõstjate ja maadlejate hulgas polnud mõistetavat põhjustel ühtegi tüdrukut, pidid mehed omavahel tantsu vihtuma. Kujutage ette: raskekaalu tõstja

keerutab saalis kergekaalu poksijaga valssi, mõlemal tõsine nägu peas.“

Portaalil *sportlane.ee* vastas Tamm küsimusele, et millal ja kuidas ta mõistis enda mõju ühiskonnale, järgmiselt: „Sportlase mõju ühiskonnale tunnetasin juba varajases lapsepõlves. Imetlesin ja lausa imesin endasse kõike, mis spordiga seondus. Lapsena kogetu kujundas minu põhimõtteid ja valikud hilisemaks eluks. See oli foon, mille tegelikku tähtsust oli raske kohe mõista. Tegelikku mõistmiseni oli veel pikk tee minna. Alates hetkest, kui minu sportlikud tulemused ja käitumine väärts teiste tähelepanu ja järgimist, tekkis tegelik mõistmine. Ring sai täis – saaja muutus andjaks. See oli võimas kogemus ja eriti võimendas seda isikliku vastutuse tunnetamine.“

Kui aga paluti kirjeldada oma karjääri kõige õpetlikumat kogemust tervise valdkonnas, märkis Jüri Tamm, et parim õppetund oli paraku ka valusaim. „See oli seotud arusaamisega, et elurallis rehve ja mootorit vahetada ei saa!“ ütles läbi aegade üks edukaimaid eesti kergejõustiklasi tabavalt.

Indrek Veiserik

Oliver Nääs: Tänapäevane nõiajaht

Kesknädal avaldab advokaadibüroo Lextal advokaadi Oliver Nääsi (pildil) artikli, mis ilmus esmaspäeval, 30. jaanuaril Eesti Päevalehes.

„Kaks aastakümnet oleme ühiselt ehitanud demokraatlikku õigusriiki, mille keskmes seisab inimene ja tema põhiseaduslikud õigused. Need õigused on õigusriigis pühad ja puutumatud, neid kaitsesid lisaks meie põhiseadusele ka rahvusvahelised kokkulepped.“ (Presidendi pöördumisest 18. jaanuaril).

Õiged tähelepanekud muidugi. Vaba on inimene nii loomult kui sünnilt ja seetõttu oleme loonud endale põhiseaduse muuhulgas täitevvõimu poolsete kuritarvituste vastu. Samas on inimese privaatsus järjest vähesem, kuid ajaloo hämarusest pärinev inkvisitsioon püsib endiselt tugeval vundamendil. Täna meil siin ja praegu on kriminaalmenetlus kohtueelselt inkvisitsiooniline.

“Võõrasse arvutisse sisse-murdjad, võõra kirjavahetuse omastajad ja levitajad on kurjategijad. [...] Ootan riigipeana, aga ka kodanikuna, asjassepuutuvate ametkondade professionaalset tegutsemist.“ Kui vaba inimene rikub oluliselt teiste võimalusi

omi asju vabalt ajada, on vaja sekkuda. Kuna oleme kaalukatel põhjustel loobunud veritassust, sekkub äärmuslikematel juhtudel riik. Küsimus on siinkohal, kui palju peaks riik sekkuma?

Kui halb peab olema tegu, mis annab riigile õiguse võtta inimese kõik tegemised pikema ajaks luubi alla? Või peab sekkumisel piirduma ainult sellega, mis on hädavajalik? Kõlab retooriliselt, eriti kui arvestada inimese loomu- ja sünnipärast vabadust, kuid kriminaalmenetluse varjus eksisteerib hoopis kaasaegne nõiajaht. Tuleb rääkida pealtkuulamiste ja läbiotsimiste praktikast.

Alustame viimasest, mis on aktuaalne ka tänases kontekstis, kus Kaitsepolitsei amet läks otsima Pommi-Jüri raketti, kuid tõi ära hoopis uute kahtlustuste aluseks oleva kirjavahetuse. Kõrvalt vaadatuna tundub, et on leitud ettekäänd, mida kasutatakse iga hinnaga nõia avalikustamiseks ning tuleriidale saatmiseks – klassikaline nõiajaht.

Ma ei proovigi väita, et juhuleidude puhul peaks riik silma kinni pigistama ja käituma, nagu poleks midagi olnud. Kuid juhuleid peab olema põhjendatud, see peab olema tõesti juhuslik leid rajal, mida käidi kitsalt konkreetse juhtumisse sekkumise hädavajalikkuse tarbeks. Nii peame säherduste konkreetse asjaga mitte seotud leidude puhul alati küsima ja uurima, kas ja kui juhuslik see leid ikkagi oli.

Kui me seda ei küsi, anname ise ennast lahti oma vabast staatusest ning allutame ennast täitevvõimu suvaotsustele. Eeltoodu kontekstis on raske õigustada väiteid stiilis “võtsime kaasa palju ja hiljem analüüsimisega, mis sellest on asjakohane”.

Pealtkuulamine on tõsine asi

Ka pealtkuulamise praktika sisaldab viiteid kaasaegsele nõiajahile. Pealtkuulamine toimub Eesti Vabariigi kohtu loal üldjuhul kahe kuu pikkuste perioodidena, mida tihti ikka ja jälle kahe kuu kaupa pikendatakse.

On teada, et faktilise pealtkuulamise ajal ei istu reeglina kaitsepolitseinik reaalselt, kõrvaklapid peas, kuulamas pealt-

kuulatava vestlusi. Kõned salvestatakse ja neid kuulatakse hiljem. Ka järeldused tehakse hiljem. Kui formaalne kohtu luba ja selle aluseks olevad sisulised põhjused on olemas, miks see siis nii halb on? Põhjus on see, et vaba inimene ei pea taluma enam, kui minimaalselt hädavajalikkust tungimist tema privaatsusse, ei grammigi rohkem. Reiljani ja teiste pealtkuulamise üle kuue ja poole saja päeva ei tundu ei kaugelt ega lähedalt vaadatuna minimaalne ega hädavajalik.

Pealtkuulamine ja salvestamine, hoolimata kohtu kehtvast loast, tuleb lõpetada kohe pärast pealtkuulamise eesmärgi saavutamist. Kas

Reiljani puhul eesmärki varem ei saavutatud ehk kuulatigi kuni kostis midagigi?

Pealtkuulamise eesmärk on saavutatud siis, kui pealtkuulaja on saanud vajaliku info teada ehk kriminaalmenetluse tarbeks on saadud vajalik tõend, samuti ka siis, kui selgub, et pealtkuulamisega ei ole võimalik tõendit koguda. Kogu edaspidist pealtkuulamist, endiselt formaalselt kohtu loa alusel, on raske põhjendada muu, kui sooviga saada võimaliku laiahaardelist teavet inimese tegevuse kohta. See ongi kaasaegne nõiajaht.

Pealtkuulamise osas aitab selle

vastu just kõrvaklapitatud kaitsepolitseinik, kes kuulab tõesti pealt, aga oskab selle õigel kohal lõpetada. Pealtkuulamine ja läbiotsimine selleks, et “ehk tuleb midagi”, ei ole seaduslik, vaid politseiirilik kalastamine.

Kui lõpetuseks küsida, mis eristab vaba inimest, kes rikub teise vaba inimese privaatsust, ning riiki, mis ebaseaduslikult otsib läbi laiemalt ja kuulab pealt kauem, kui hädavajalik, oleks vastus ühene – ei miski.

Kesknädalas ära trükitud nii autori kui ka Eesti Päevalehe nõusolekul.

Terane mõte

"Pealegi, eks harimatut, kadedusest ja sisepingetest lõhki rebitud ning pidevates hirmudes elavat ühiskonda olegi ju hõlpsam lihtsate loosungitega valitseda."

REIN RAUD avaldab arvamust IRL-i haridus- ja teadusministri Jaak Aaviksoo kõrgharidusreformi kohta (EPL 30.01)